

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tat-3 ta' Lulju, 2009

Citazzjoni Numru. 11/2008

A B

-vs-

C B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ipprezentat fil-15 ta' Jannar 2008 li permezz tiegħu l-attriċi esponiet bir-rispett:

1. Illi l-kontendenti żżewġu fit-2 ta' Mejju 1992 kif jirriżulta mill-anness ċertifikat taż-żwieġ (Dok A).
2. Illi l-kunsens tal-partijiet kien vizzjat b'difett serju ta' diksrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja matrimonjali jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha kif kontemplat fl-artikolu 19(1)(d) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

Kopja Informali ta' Sentenza

3. Illi l-kunsens tal-partijiet inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' xi wieħed jew aktar ta' l-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa kif kontemplat fl-artikolu 19(1)(f) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

4. Illi għalhekk iż-żwieġ kontrattat bejn il-kontendenti huwa null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi.

Għaldaqstant l-esponenti titlob umilment li din l-Onorabbli Qorti jogħgobha:

Tiddikjara null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi ż-żwieġ kontrattat bejn il-kontendenti fit-2 ta' Mejju 1992.

Bl-ispejjeż u l-konvenut ingunt in subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenut, ipprezentata fit-28 ta' April 2008, li permezz tagħha eċċepixxa:

1. Illi l-eċċipjent jaqbel li ż-żwieġ ikkontrattat bejn il-partijiet huwa null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-Liġi, u dan hekk kif ser jirriżulta mill-provi dwar l-aġir ta' l-attriċi kemm qabel kif ukoll wara ż-żwieġ;

2. Illi l-eċċipjent isostni li kien il-kunsens ta' l-attriċi li kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja matrimonjali jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha kif kontemplat fl-artikolu 19(1)(d) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

3. Illi l-kunsens ta' l-attriċi nkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' xi wieħed jew iktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, u dan a tenur ta' l-artikolu 19(1)(f) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

4. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjeż kontra l-attriċi.

Rat il-lista tax-xhieda.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat l-affidavits tal-attriċi u ta' *omissis*;

Rat l-affidavit tal-konvenut u ta' *omissis*;

Rat l-atti proċesswali.

Rat il-verbal tas-seduta tad-29 ta' Mejju 2009 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qed titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fl-1992 a bażi ta' l-Artikolu 19(1) (d) u (f) tal-Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenut qabel mat-talba iżda għal raġunijiet imputabbli lill-attriċi kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: *“F’materja ta’ żwieġ illi huwa ta’ ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b’hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta’ kreditu likwidu jew responsabbilta’ ta’ xi kollizzjoni imma f’kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta’ żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta’ diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero’ dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta’ dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju.”* (“**Anna Tonna vs Alexander Tonna**” deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikoli ċitati mill-attriċi jirrigwardaw:

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'eskluzjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża “**Joseph Zammit vs Bernardette Zammit**” (27 ta' Jannar, 2006):

“Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili, u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijiet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieġ huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux semplicement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ.

Rigward id-dispożizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi ppruvat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun esklużiet iż-żwieġ innifsu jew esklużiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-eskluzjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-dispożizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbiltà bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċità li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali

kapacità' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. ”

Fil-kawża “**Nicholas Agius vs Rita Agius**” (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: *“B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser semplicement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kuncett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapacità' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.”* F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi “**Angela Spiteri vs Joseph Spiteri**” (4 ta' Novembru, 1994), “**Robert Attard vs Josephine Attard**” (18 ta' Ottubru, 1995) u “**Janet Portelli vs Victor Portelli**” (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet “**Mario Mizzi vs Maris Mizzi**” (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li: *“Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapacità' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.”*

Jirriżulta ċar li l-attriċi li kellha ħmistax-il sena meta bdiet toħroġ mal-konvenut u tammetti hija stess li ma kienetx preparata għaż-żwieġ għalkemm ir-relazzjoni bejn il-partijiet kienet ilha ftit snin qabel iżżewġu. Jirriżulta ċar għall-Qorti li l-konvenut għandu raġun meta jgħid li ż-żwieġ huwa null għal raġunijiet imputabbli lill-attriċi stess. Il-mod kif kienet iġġib ruħha jindika ċar nuqqas ta' diskrezzjoni neċessarja biex tersaq għaż-żwieġ anke bil-mod kif kienet tonfoq il-flus bla rażan. Jidher ukoll li hija kienet mgħaġġla biex tiżżewweġ biex titlaq mid-dar tal-ġenituri tagħha.

Kopja Informali ta' Sentenza

Għalhekk il-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ ċelebrat bejn il-partijiet fit-2 ta' Mejju 1992; spejjeż bla taxxa.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----